

STRATEJİK İLETİŞİM YÖNETİMİ KONFERANSLARI
ETKİLİ SAĞLIK İLETİŞİMİ
İÇİN DİSİPLİNLERARASI
İŞ BİRLİĞİNE ÇAĞRI
GSÜSTRAT-III-16 ARALIK 2020

İLETİŞİM
stratejikiletisim@gsu.edu.tr

**Ulusal Akademik Konferansımız online olarak gerçekleştirilecektir.*

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
İLETİŞİM FAKÜLTESİ

AKADEMİK KURUL

Prof. Dr. İnci ÇINARLI

Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Kerem RIZVANOĞLU

Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Ali ERGUR

Galatasaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Prof. Dr. Gülçin FEYZİOĞLU

Galatasaray Üniversitesi Mühendislik ve Teknoloji Fakültesi

Prof. Dr. Sibel SAKARYA

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Zeynep ŞİMŞEK

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Prof. Dr. Dilek ASLAN

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Melda CİNMAN ŞİMŞEK

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Ayla OKAY

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Halime YÜCEL

Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Hakan ERTİN

İstanbul Tıp Fakültesi

Doç. Dr. Elgiz YILMAZ ALTUNTAŞ

Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi

Doç. Dr. Deniz SEZGİN

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. İnci ÇINARLI

Doç. Dr. Elgiz YILMAZ ALTUNTAŞ

Doç. Dr. Gaye Aslı SANCAR DEMREN

Ar. Gör. Mutlucan ŞAHAN

İLETİŞİM – SEKRETARYA

Ar.Gör. Betül AYDOĞAN

baydogan@gsu.edu.tr

Ar.Gör. Yaşar ŞEKERCİ

ysekerci@gsu.edu.tr

Ar. Gör. Onurcan GÜDEN

oguden@gsu.edu.tr

GRAFİK TASARIM

Tasarımhane

KONUŐMACILAR

Prof. Dr. Zeynep ŞİMŞEK

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Toplum Katılımına Dayalı Sağlık İletifimine Örnekler

Prof. Dr. Sibel SAKARYA

Koç Üniversitesi

Yanliő Bilginin Kaynakları, Mücadelede Genel Yaklaşımlar

Prof. Dr. Dilek ASLAN

Hacettepe Üniversitesi

Risk Gruplarına Özel Yaklaşımlar: Yaşlılık Dönemi Örnekleriyle

Prof. Dr. Erol ÖZMEN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Sosyal Medyada Yer Alan COVID-19 ile İlgili Bilgilerin Ruh Sağlığına Etkileri

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. Dilek Aslan Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Deneyimi Üzerinden Sağlıkta Krizlerin Çözümü için Toplum Katılımı ve Çok Disiplinli Yaklaşım

Doç. Dr. Altuğ Akın Davranış Değişikliği ve Toplumsal Dönüşüm Amaçlı İletişimsel Müdahalelere Disiplinlerarası Bir Çerçeve: "Kalkınma amaçlı İletişim" ya da C4D

Doç. Dr. Nihan Bozok Kadınların Mektuplarında Anlatılan Beden, Paylaşılan Hastalık ve Kalabalıklaşan Acı

Prof. Dr. Mutlu Binark, Doç. Dr. Özgür Arun, Dr. Öğr. Üyesi Duygu Özsoy, Beren Kandemir, Gül Şahinkaya COVID-19 Sürecinde Yaşlıların Enformasyon Arayışı: 120k613 TÜBİTAK Sobag Projesi Ön Bulgular

Prof. Dr. Tankut Acarman, Dr. Öğr. Üyesi İsmail Burak Parlak, Fatih Açıkgöz, Eda Bahar, Ulvi Demirsoy COVID-19 Salgınında Makine Öğrenmesi Tabanlı Duygu Analizi Uygulamaları

Dr. Öğr. Üyesi Eda Turancı COVID-19 Pandemisi Döneminde Reklam: Reklam Kurulu Kararları Üzerine Bir Analiz

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Eyüboğlu COVID-19 Pandemisinde Risk İletişimi: Sosyal Medya Üzerine Bir İnceleme

Mehmet Yumrutaş, Ali Çömez Türkiye'de COVID-19 Pandemi Süreci ve Sağlık İletişimi: Twitter Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Fehime Elem Yıldırım, Dr. Öğr. Üyesi Özlem Çetin Öztürk COVID-19 Pandemisi Sürecince T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram Paylaşımlarının Sağlığa İlişkin Olumlu Davranış Geliştirmedeki Etkisi Üzerine Bir İnceleme

Çağlayan Koşal Akpınarlı Facebook Gruplarının Kansersiz Hastalar için İşlevi: İçerik Analizi

YENİ KORONAVİRÜS HASTALIĞI (COVID-19) DENEYİMİ ÜZERİNDEN SAĞLIKTA KRİZLERİN ÇÖZÜMÜ İÇİN TOPLUM KATILIMI VE ÇOK DİSİPLİNLİ YAKLAŞIM

Prof. Dr. Dilek Aslan *

Dünyada, sağlık alanında geçmişten bu yana farklı krizler yaşanmıştır. Krizlerle mücadele insanlığın en önemli öncelikleri arasında olmuştur. Ancak, nüfusun yoğunluğu, demografik ve epidemiyolojik değişim, eşitsizlikler, yoksulluk, "yeni" durumlarla baş etme kapasitesinde eksiklikler mücadeleyi zorlaştırmakta, beklenen çözümleri geciktirebilmektedir. Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) dünyanın yaşadığı ve çözüm bekleyen güncel bir krizdir. Hastalık, 11 Mart 2020 tarihinde "pandemi" olarak ilan edilmiştir. Aşı ve tedavi çalışmaları gelişerek sürmektedir. Hastalığı önlemede etkili olduğu bilinen "maske, mesafe, hijyen, evde kalma (MMHE)" davranışlarının toplumda yaygınlaştırılması da mücadelede çok önemli bir öncelikdir. Ancak, MMHE'nin gündelik yaşamda tam olarak karşılık bulamadığı bilinmektedir. Bu konularda, toplum katılımında eksiklikler mevcuttur. Toplum katılımı sağlanamadığında ise herhangi bir sağlık sorununun çözümünde tam olarak başarı sağlanabilmesi olanaklı değildir. Sağlıkla ilgili herhangi bir konuda toplum katılımının sağlanmasının kamusal kapsayıcı yaklaşım, sağlık okuryazarlığı, infodemi ile başarılı mücadele, hizmetlere erişimin önündeki her türlü engellerin kaldırılması gibi öncelikleri bulunmaktadır. Başarı için çok disiplinli yaklaşımlara gereksinim üst düzeydedir. Bu sunumda, sağlığın temel belirleyicileri üzerinden ve COVID-19 deneyiminden yararlanarak krizlerle mücadelede toplum katılımının, çok disiplinli yaklaşımının öneminin ve başlıca yöntemlerinin örneklerle açıklanması amaçlanmıştır. Mücadelede, yaklaşımların multidisiplinerin de ötesine geçen transdisipliner bir perspektifte sürdürülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, korunma, davranış, multidisipliner, transdisipliner

* Hacettepe Üniversitesi

DAVRANIŞ DEĐIŐIKLİĐİ VE TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM AMAÇLI İLETİŐİMSSEL MÜDAHALELERE DİŐİPLİNLERARASI BİR ÇERÇEVE: “KALKINMA AMAÇLI İLETİŐİŐİM” YA DA C4D

Doç. Dr. Altuğ Akın*

Aralarında sağlık iletiŐiminin de bulunduğu bir çok davranış değişikliği ve toplumsal dönüşüm amaçlı iletişimsel çabanın tasarlandığı ve uygulandığı yöntemlerden biri de orijinal adıyla “Communication for Development”, kısaltılmıŐ ya da uluslararası literatürde kabul görmüŐ haliyle “C4D”dir. Bu çalışmada BirleymiŐ Milletler kuruluşlarından UNICEF’in C4D operasyonu ele alınacak ve özellikle de çocuk ve aile sağlığı alanlarında C4D yaklaşımının içerdiki ve sunduğu imkanlar tartiŐılmıŐtır. İlk olarak UNICEF’in C4D kavramlaŐtırması ve bunun gerisinde yatan kuramsal arka plan, ardından da çeşitli küresel örnekler aracılığıyla yaklaşımın temel özellikleri ele alınmıştır. Bu örnekler arasında COVID-19 ile mücadele de yer almıŐ ve konferansın teması olan ve C4D’nin tanımlayıcı niteliklerinden biri olan disiplinler arasılk ayrıca deĐerlendirilmiŐtır. ÇalıŐmanın nihai amacı, C4D yaklaşımının sağlıkla ilgili çeşitli alanlarda yürütülecek iletişimsel ve/veya programatik çabalara sunduğu/sunabileceği katkısı ortaya koymaktır. İkincil amaç ise C4D hakkında Türkçe literatürde oldukça sınırlı olan yayın, araştırma ve tartiŐmayı baŐlatmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Kalkınma amaçlı iletişim, davranış değişikliği, toplumsal dönüşüm, C4D*

* İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğretim Üyesi

KADINLARIN MEKTUPLARINDA ANLATILAN BEDEN, PAYLAŞILAN HASTALIK VE KALABALIKLAŞAN ACI

Doç. Dr. Nihan Bozok *

Bu sunum farklı tarihsel dönemlerde yaşamış kadınların yazdıkları mektuplarda hastalıklarını anlatmaları ve bu anlatımların günümüzde sağlık iletişimi açısından barındırdıkları imkânlar üzerinedir. Sunumda, on altıncı yüzyılda İspanya ve Fransa saraylarındaki soylu kadınlar arasında üreme sağlığıyla ilgili gidip gelen mektuplar, on yedinci yüzyıl başlarında Prensese Palatine'in Versailles sarayından yazdığı ve şişmanlığını anlattığı mektuplar, on sekizinci yüzyılda Mary Wortley Montagu'nun arkadaşı Lady Chiswell'e İstanbul'dan gönderdiği mektupta anlattığı çiçek aşısı, on dokuzuncu yüzyıl başlarında Fanny Burney'in kız kardeşine yazdığı mektubunda anlattığı mastektomi ameliyatı, 1985 yılında Tezer Özlü'nün Zürih'ten arkadaşı Leyla Erbil'e yazdığı mektupta anlattığı kanser hastalığı örneklerini ele alacağım. Bu zamansal, sınıfsal ve mekânsal açıdan dağınık gibi görünen mektup örneklerinin barındırdığı iletişim olanaklarını iki odak etrafında tartışacağım. Birincisi, kadınlar arasında mektuplar aracılığıyla gelişen hastalık ve beden diyalogları bir dayanışma zemini yaratmaktadır. Mektuplaşan hasta, hastalığını bireysel dünyasına sıkışmaktan kurtarmakta ve hastalıkla biçimlenen yaşamını kolektif olarak yeniden yorumlama imkânı bulmaktadır. İkincisi, kadınların mektuplarında hastalığa, sağlığa, bedene, ölüme ilişkin tecrübe, duygu ve düşüncelerini anlatmaları, modern tıbbın doğup gelişmesiyle geçen son üç yüzyıldır profesyonellerin diline, teknik tariflere, kavramlara ve en çok da görüntüleme teknolojilerine hapsolan hastalık anlatılarını sıkıştırdıkları bu ifade çemberinden kurtarma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyel, günümüz tıbbının hastayla iletişim kurmakta daha mahir olabilmesi için kıymetli bir kaynaktır.

Anahtar Kelimeler: *Hastalık anlatısı, tıp sosyolojisi, toplumsal cinsiyet, modern tıp tarihi*

* Beykent Üniversitesi Öğretim Üyesi

COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILARIN ENFORMASYON ARAYIŞI: 120K613 TÜBİTAK SOBAG PROJESİ ÖN BULGULAR

Prof. Dr. Mutlu Binark*, Doç. Dr. Özgür Arun,
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Özsoy***, Beren Kandemir****, Gül Şahinkaya *******

Bu çalışma, TÜBİTAK Sobag tarafından desteklenen 120k613 proje kodlu saha araştırmasının ön bulgularını paylaşacaktır. Araştırmanın amacı yaşlıların (65 yaş ve üstü) Covid-19 salgını döneminde salgın öncesi ve sırasında enformasyon arama edimlerini saptamak ve bu enformasyonu nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymaktır. Araştırmada, salgın öncesinde ve sürecinde yaşlıların nasıl bir medya repertuarları olduğu, enformasyona hangi kaynaklardan ulaştıkları, elde edilen enformasyona ne düzeyde güven duydukları, dijital sermaye durumları tespit edilmiştir. Bunun için, 10 Temmuz ile 27 Ağustos 2020 tarihleri arasında, 12 istatistikî bölgeyi temsil eden Antalya, Ankara, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kayseri, Samsun, Trabzon ve Van illerinde ikamet eden Türkiye'nin 65 yaş ve üstü nüfusu temsil eden (n=1075) örneklem grubundan, telefon ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmıştır. Anket aracılığıyla, katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, iletişim araçları sahipliği, medya repertuarları, salgına ilişkin bilgi düzeyleri, Covid-19 öncesi ve sürecinde haber/enformasyon alma tercih ve pratikleri, enformasyon eksiklikleri, Covid-19 öncesi ve sürecinde kaynaklara/içeriklere güven düzeylerine ilişkin veri toplanmıştır. İlişkisel sosyolojik bakış açısı ile bu bildiri de katılımcıların toplumsal cinsiyeti, yaşı, toplumsal pozisyonu kesişiminde medya repertuarları, salgına ilişkin elde edilen enformasyonel içeriğe güven ile dijital sermaye durumu (sahiplik ve yetkinlik) hakkındaki ön bulgular sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, yaşlı, enformasyon gereksinimi, enformasyon arama, infodemi, medya repertuarı

* Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi

** Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi

*** Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi

****Hacettepe Üniversitesi Doktora Öğrencisi

***** Akdeniz Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

COVID-19 SALGININDA MAKİNE ÖĞRENMESİ TABANLI DUYGU ANALİZİ UYGULAMALARI

Prof. Dr. Tankut Acarman*, **Dr. Öğr. Üyesi İsmail Burak Parlak****,
Fatih Açıkgöz***, **Eda Bahar******, **Ulvi Demirsoy*******

Sosyal medya kullanımına ve kullanıcı etkileşimlerine bağlı olarak Doğal Dil İşleme (DDİ) uygulamaları çok disiplinli araştırma alanlarında son yıllarda önem kazanmaktadır. Duygu Analizi (DA) yöntemleri özellikle beğeni, yorum ve görüş madenciliği alanlarında toplum veya farklı ölçeklerdeki grupların analizinde tercih edilmektedir. Metin, resim, ses ve video gibi farklı medya türlerinde gerçekleştirilen DA uygulamalarında metin madenciliği olumlu ve olumsuz görüş ve beğeni tercihlerinin analizinde kullanılmaktadır. Metin tabanlı uygulamalar özellikle sosyal medya verileri üzerinde analiz edilirken, diğer medya öğeleri çok biçimli (multimodal) yaklaşımlar çerçevesinde hibrit yaklaşımlar ile değerlendirilmektedir. COVID-19 salgınında Twitter ve diğer sosyal ağların kullanımındaki artış, DA ile salgının etkilerinin ülkelerde fikir madenciliği incelenmesini gündeme getirmektedir. Uzak-zamansal yaklaşımlar ile incelenen COVID-19 salgınında DA tabanlı yöntemler toplumun hangi ölçekte ne gibi leksikal (sözlük tabanlı) ilintilerle beğenide bulunduğunu analiz etmektedir. Bu çalışmamızda eğitici öğrenme yaklaşımları ile yaklaşık 50000 Twitter verisi üzerinde olumlu ve olumsuz duygu polaritesi ile sınıflandırma yapılması amaçlanmıştır. Salgının yoğunlaşmaya başladığı 2020 Mart ve Nisan ayları arasında toplanan veri İngilizce için analiz edilmiştir. Sınıflandırma sonuçlarının ilerleyen aşamalarda diğer büyük veri yaklaşımlarına entegre edilmesi planlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Doğal dil işleme, büyük veri, makine öğrenmesi, metin madenciliği, sosyal ağlar

*Galatasaray Üniversitesi Öğretim Üyesi

**Galatasaray Üniversitesi Öğretim Üyesi

***Galatasaray Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

****Galatasaray Üniversitesi Lisans Öğrencisi

***** Galatasaray Üniversitesi Lisans Öğrencisi

COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE REKLAM: REKLAM KURULU KARARLARI ÜZERİNE BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Eda Turancı *

Covid-19 pandemisi ile birlikte başta maske olmak üzere kolonya, dezenfektan, eldiven ile gıda takviyeleri gibi pek çok ürüne aşırı talep oluşmuş ve özellikle pandeminin ilk dönemlerinde bu ürünlerin piyasa değerinin oldukça üstünde fiyatlara satılmaya çalışıldığı dikkat çekmiştir. Ortaya çıkan bu durum sonucunda denetimler artırılarak çok sayıda firma ve ürün hakkında cezai işlem uygulanmıştır. Çalışmada Mart ve Ekim ayları arasındaki Reklam Kurulu kararları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular doğrultusunda cezaların tüketicilerin korku, endişe bilgi ve tecrübesizliklerini istismar etme, bilimsel olarak kanıtlanmayan veriler sunma, yanlış yönlendirme, kamu sağlığını ve piyasa bozucu durumlara neden olma gibi nedenlerden verildiği, en çok maske, dezenfektan ve kolonya satışları nedeniyle cezaların verildiği, Mart ayından itibaren cezaların gündeme geldiği ancak alınan tedbirlerle birlikte Haziran ayında verilen cezalarda belirgin bir düşüş olduğu, ancak yine de pandemi ile bağlantılı çok sayıda ürüne ilişkin şikayetlerin günümüzde de devam ettiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, sağlık, etik, reklam, Reklam Kurulu

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

COVID-19 PANDEMİSİNDE RISK İLETİŞİMİ: SOSYAL MEDYA ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Eyüboğlu *

Sağlık iletişimi stratejilerine biçim veren risk iletişimi genç bir disiplin olmasına rağmen özellikle pandemi sürecinde önemi daha da artan bir konuma yükselmiştir. Toplumun risk algısını düzenleyen, doğru bilgi ve becerilerin kullanılması noktasında gereklilik arz eden risk iletişimi sürecinde, medyada paylaşılan bilginin niteliği ve niceliği toplumun risk algısını şekillendirmektedir. Bilgilendirme, ikna etme ve davranış değişimini hedefleyen risk iletişim çabalarının başarısı, hedeflenen yönde bir risk algısı oluşturarak önerilen davranış değişikliğinin toplumda sağlanmasına bağlıdır. Bu araştırma, Covid-19 pandemisi sürecinde kamu sağlığının yönetilmesinde risk iletişiminin nasıl kullanıldığına yönelik bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede devletin toplumla olan iletişimini odağa alarak sosyal medya yoluyla yapılan risk iletişimini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, pandemi döneminde en çok takip edilen ve en yoğun iletişimin sağlandığı T.C. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Twitter hesabı içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde sözel formatın ağırlıklı olduğu, eğitsel bir dilin tercih edildiği ve riski, mutlak, karşılaştırmalı ya da bağlı olarak tanımlayan ifadelerden kaçınıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Risk iletişimi, sağlık iletişimi, sosyal medya

* Maltepe Üniversitesi Öğretim Üyesi

TÜRKİYE'DE COVID-19 PANDEMİ SÜRECİ VE SAĞLIK İLETİŞİMİ: TWITTER ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Mehmet Yumrutaş*, Ali Çömez *

Demokratik siyasal sistemler içerisinde, devlet yönetimi ve işleyişinin Yeni iletişim teknolojileri, günümüz dünyasında farklı deneyimleri ve kullanım biçimlerini gündeme getirmektedir. Dijital çağda iletişimin dönüşümünü inceleyen araştırmacılar yeni medya mecralarının özelliklerine değinirken etkileşimselliğe vurgu yapmaktadırlar. Günümüzde, diğer özelliklerinin yanı sıra etkileşimsellik özelliğiyle öne çıkan sosyal ortamlarından biri de Twitter'dır. Twitter; kullanıcılara, e-tartışmalara katılma ve görüşlerini bildirme olanaklarını sağlamaktadır. Covid-19 pandemi sürecinde, yeni iletişim teknolojileriyle eğitimden sağlığa birçok alanda farklı deneyimler ve kullanım biçimleri söz konusu olmaktadır. Bu çalışmada; içinden geçilmekte olan pandemi sürecinde, sağlık iletişimi gibi kamusal bakımdan da çok önemli bir etkinliğin sürdürülmesinde, dijital medyanın sağladığı olanaklar yanında sınırlılıklarının bir örnek olay çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Ülkemizde, Covid-19 pandemi sürecinde, sürdürdüğü görevinin ve belirlenen kurumsal iletişim politikasının bir parçası olarak Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca'nın kamuoyuna açıklamalar yaptığı görülmektedir. Sağlık Bakanı, geleneksel medyadan yapılan açıklamalar yanında, konuyla ilgili olarak sosyal medya ortamlarını da kullanmaktadır. Çalışma kapsamında; etkileşimsellik özelliğiyle, katılımcılara e-tartışma olanağı sağlaması beklenen Twitter üzerinde odaklanılacak ve Sağlık Bakanı Dr. Koca'nın resmi Twitter hesabı incelenecektir. Çalışma kapsamında, Türkiye'de vakaların görülmeye başladığının kamuoyuna resmi olarak duyurulduğu tarih olan 11 Mart 2020'den başlayarak, ilk üç aylık süre zarfında, Dr. Koca'nın Twitter hesabından yapılan paylaşımlar ve bu ortamda sürdürülen e-tartışmalar, nicel ve nitel içerik çözümlemesi yöntemiyle incelenecektir. İncelemede, Sağlık Bakanı'nın Twitter hesabından yaptığı paylaşımlarda hangi mesajları verdiğinin saptanmasının yanında ve ötesinde, etkileşimsellik özelliği göz önüne alınarak tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemi süreci, sağlık iletişimi, kamuoyu açıklamaları, Twitter, etkileşimsellik, e-tartışma

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Doktora Öğrencisi

** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI'NIN INSTAGRAM PAYLAŞIMLARININ SAĞLIĞA İLİŞKİN OLUMLU DAVRANIŞ GELİŞTİRMEDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Fehime Elem Yıldırım*, Dr. Öğr. Üyesi Özlem Çetin Öztürk**

İçinde bulunduğumuz Covid-19 pandemisi sürecinde artan vaka sayıları ve bireysel önlemlerin yeterince alınmaması, yürütülen sağlık kampanyalarının bireylerin salgından korunmaya yönelik davranışlar geliştirmeleri için yeterince etkili olup olmadığını tartışmalı hale getirmektedir. Beth E. Meyerowitz ve Shelly Chaiken (1987), kadınlara kendi kendine meme muayenesi davranışını kazandırmak adına yürütülen sağlık kampanyalarının etkililiğini deneysel bir biçimde araştırdıkları çalışmalarında, sağlığa ilişkin olumlu alışkanlıkların kazanılmasına etki edebilecek olan faktörleri incelemişlerdir. Bunlar: olgusal bilgilerin iletilmesi, korku uyandırılması, risk algısında değişiklik ve algılanan öz-yeterliliğin artırılması şeklinde dört mekanizmaya işaret etmektedir (aktaran Bandura, 2001, s. 288). Burada öz-yeterliliğe duyulan inancın sağlığa ilişkin olumlu davranışın kazanılmasına katkıda bulunan önemli bir etmen olduğu ortaya konulmuştur. Bu çalışma kapsamında, pandeminin başından bu yana konvansiyonel ve dijital medya üzerinden çeşitli kampanyalar düzenleyen T.C. Sağlık Bakanlığı'nın sosyal medya platformları arasında en fazla takipçi sayısına sahip olduğu Instagram hesabı, daha geniş bir kitleye ulaşması nedeniyle çalışmaya konu edilerek; bu hesap üzerinden pandemiyle mücadeleyle yönelik yaptığı paylaşımların niteliği, Meyerowitz ve Chaiken'nin (1987) sınıadığı mekanizmalar ışığında analiz edilecektir. Bu bağlamda çalışmada, T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram hesabı üzerinden Covid-19 pandemisi ile ilgili olarak yaptığı paylaşımların, etkili bir sağlık kampanyasına dönüşüp dönüşmediğinin tartışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, sosyal medya, olumlu sağlık davranışı, T.C. Sağlık Bakanlığı, öz-yeterlilik, psikoloji

* Düzce Üniversitesi Öğretim Üyesi

** Üsküdar Üniversitesi Öğretim Üyesi

FACEBOOK GRUPLARININ KANSERLİ HASTALAR İÇİN İŞLEVİ: İÇERİK ANALİZİ

Çağlayan Koşal Akpınarlı *

Bu araştırmanın amacı, kanserden etkilenen bireylere adanmış Facebook grup paylaşımlarının bilgi ve içerik akışını analiz ederek, kanser hastalarının sosyal medyayı kullanım ve bilgi arayışını anlamaktır. Araştırma kapsamında iki özel amaç önerilmiştir: Amaç 1) Yöneticinin (admin) kanserle ilgili Facebook gruplarına ilişkin yönetim süreçlerini anlamak, amaç 2) grup sayfasında toplanan büyük veriyi analiz etmek ve kanser hastalarının yolculuğuna ışık tutmak. Araştırma için Koç Üniversitesi Etik Kurul'undan onay alınmıştır. Facebook gönderilerini analiz etmek için kanser hastalarının/yakınlarının en fazla etkileşim gösterdiği gruplardan biri olan Kanserle Dans grubunda paylaşılan içerikler aşağıda belirtilen kategoriler çerçevesinde sınıflandırılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Ayrıca grup yöneticileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek grubun işleyişine yönelik görüşleri toplanmıştır. İçerikler, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (HÜ-SOY)'nin maddelerinin oluşturulmasında temel alınan matrikste yer alan 4 ana başlığa ek olarak, hastanın/hasta bakıcısının deneyimi, duyguları ve yolculuğuyla ilgili gönderileri sınıflandırmak için bir kategorinin daha eklenmesiyle 5 ana başlık altında kategorize edilmiştir. 1) sağlığı koruma, 2) tedavi 3) sağlığı geliştirme, 4) sağlık hizmetlerine ulaşma, 5) hastanın yolculuğu. Araştırma kapsamında incelenen içerik 6 aylık süreçte gerçekleşen 1157 paylaşımdan oluşmaktadır. Grup yöneticileri ile yapılan görüşmelerde grupların temel olarak hikâye paylaşımı ve benzer tecrübeleri yaşamış kişilerle deneyim alış-verişinde bulunma amaçlarına hizmet ettiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya ve sağlık iletişimi, sosyal medya ve kanser, hastanın yolculuğu, Facebook destek grupları

* Galatasaray Üniversitesi Doktora Öğrencisi